

SAARIJÄRVI, Summasjärvi, Kantoniemi

21.6.-15.7.1988

Kaivauskertomus

Timo Sepänmaa

Sisälllys:

	sivu
I Arkistotietoja	3
II Johdanto	4
III Kaivauskohde ja ympäristö	
III.1. Topografiaa	4
III.2. Rauniot	4
IV Kaivausmenetelmät	
IV.1. Mittaukset ja paalutus	5
IV.2. Kaivamis- ja purkamistekniikka	6
IV.3. Dokumentointi	6
V Havainnot ja tulkinnat	
V.1. Aikaisemmat löydöt	7
V.2. Kaivaushavainnot	
V.2.1. Raunio	7
V.2.2. Raunion ulkopuolinen kaivausalue	9
V.2.3. Löytöjen jakautuminen kaivausalueella	10
V.3. Yhteenveto	10
Liitteet:	liite n:o
Kaivauspaikan sijainti peruskartalla	1
Yleiskartta 1:500	2 <i>pun. tmu</i>
Pintavaaaitus 1:50	3 <i>pun. tmu</i>
Kaivausalue pintamaan poiston jälkeen, 1:20	4
1. taso, 1:20	5
2. taso, 1:20	6
3. taso, 1:20	7
Osakartta; välitaso 1/2, nokimaa-alue, 1:20	8
Osakartta; välitaso 3/4=pohjataso, 1:20	9
Osakartta; ruutu B2, 1. krs, löytötaso, 1:20	10
Pohjavaaaitus, 1:50	11 <i>pun. tmu</i>
Luettelo mv-negoista	12:1-5
Luettelo diakuvista	13:1-3
Valokuvat	14:1-10
Luettelo hiilinäytteistä	15

I Arkistotietoja

Kunta: Saarijärven kaupunki
 Kylä: Summasjärvi
 Tila: Nokka, Rn:o 1:212
 Omistajat: Aili Vuorio, Kanneltie 7 G 76, 00420 Helsinki
 puh. 90-534987
 Paavo Pasinpuro, Järvimaantie 21, 01450 Vantaa

 Kaivauspaikan
 koordinaatit: Pk 2243 09 PAJUPURO
 x=6949 89, y=568 36, z=n.111
 Aik. tutkimukset: Saarijärven muinaisjäännösinv.-69, M. Huurre
 (=MJ n:o 4 b)
 Aik. löydöt: KM 23786 (kvartsia)
 1988 tutkimukset: (21.6.-15.7.)
 Kaivauslöydöt: KM 24340:1-288
 Mv-negat: ff. 75415-75475
 Diakuvat: 17686-17743
 Henk.kunta: Kaivausjohtaja Timo Sepänmaa, fil.yo
 Tekninen apul. Erja Hirvonen, HuK
 Kaivajat: Vesa Laulumaa, Paavo Moilanen, Mikko
 Paakkunainen, Timo Paakkunainen
 Vast. valvoja: Janne Vilkuna, intendentti, K-S museo
 Kaiv. järjestäjät: Saarijärven museo, Keski-Suomen museo, museovir.
 Kaiv. rahoittaja: Saarijärven kaupunki
 Tutkittu ala: 28 m²

II Johdanto

Saarijärven kaupugin vuodeksi 1988 arkeologisia tutkimuksia varten myöntämällä rahoilla päätettiin Summassaaren Saarenpään asuinpaikan lisäksi tutkia myös Matti Huurteen inventoimista Kantoniemen lapinraunioista toinen. Näistä tutkittavaksi valittiin pienempi ja osittain tärvelty raunio (Saarij. kiint. Mj:t n:o 4 b).

III Kaivauskohde ja ympäristö

III.1. Topografiaa

Kaivauspaikka sijaitsee Summasjärven länsirannalla, itäkaakkoon pistävän matalan, hiekkaperäisen Kantoniemen tyvellä ja Syvälahden pohjoispuolella. Maaperä ympäristössä on rantavyöhykkeellä hiekkaa ja ylärinteeseen noustessa hiekkapohjaista moreenia. Puusto on pääasiassa mäntyä ja kuusta.

III.2. Rauniot

Paikalliset asukkaat ovat jo kauan tienneet paikalla sijaitsevat kivirauniot. Tontin omistaja Paavo Rasinpuro (n. 70 v.) mainitsi hänelle lapsena kerrotun, että rauniot ovat paikalla muinoin asuneiden lappalaisten hautoja. Edelleen hän kertoi pikkupoikana kaivaneensa raunio b:tä pieneltä alalta, mutta löytäneensä kivien alta vain hiiliä.

Raunio a on pyöreä, halkaisijaltaan n.4 m ja korkeudeltaan n. 50 cm. Se on rakennettu halk. alle 30 cm:n kivstä. raunio on kauttaaltaan sammaloitunut. Raunion länsireunasta näyttäisi poistetun hieman kiviä, muuten raunio vaikuttaa koskemattomalta.

Raunio b sijaitsee rauniosta a noin 20 m länsiluoteeseen. Raunio erottuu hyvin heikosti peksun sammalpeitteen alta ja ilman maanomistajan opastusta sitä tuskin olisi huomannut. Raunion muotoa ja kokoa oli sammalpeitteen läpi vaikea hahmottaa, mutta se vaikutti pyöreältä, halk. 3-4 metriseltä ja korkeudeltaan vain n. 30 cm:ltä. f. 75415-75418; diat 17686-88. Tutkimusten yhteydessä havaittiin lisäksi kaksi matalaa kivi-rauniota raunion b läheisyydessä. Toinen näistä on välittömästi kiinni raunio b:n länsilaidassa. Raunio^{on} sammalten ja puiden peitossa ja vaikeasti hahmotettavissa. Muodoltaan se vaikuttaa pyöreähköltä, halk. n.3 m ja suurehkon maakiven ympärille rakennetulta, matalalta. (Liite 2, raunio c.)

Rauniosta b noin viisi metriä koilliseen on matala, pyöreähkö kiveys suuren maakiven eteläpuolella. Tämä raunio (d) vaikuttaa lähes tasaiselta ja vain noin 10 cm korkealta. Sammalta hieman poistamalla havaittiin tämän koostuvan ilmeisesti palaneista noin nyrkinkokoisista kivistä. (Liite 2, raunio d.)

IV Kaivausmenetelmät

IV.1. Mittaukset ja paalutus

Kaivauskoordinaatisto on kiinnitetty kartalle siten, että kaivausruudun A1 luoteispaalu on Vuorioitten kesämökin lounaiskulmasta 19 m etelään ja 2 m itään. Ilmansuunnat on mitattu käsi-suuntakehällä 1. bussolilla. Koordinaatisto mitattiin pääilman-suuntien mukaiseksi. Kaivausalue jaettiin neljään sektoriin, joita kuitenkin kaivauskertomuksen yhteydessä kutsutaan ruuduiksi (A1, A2, B, B2). Ruutujen risteyskohta mitattiin raunion oletetulle keskikohdalle. Ruutujako ja näiden mitat selviävät tasokartoista.

Korkeuskiintopiste siirrettiin Kantosaaren itärannalla olevalta kiintopisteeltä (109,10 m mpy) tyyntä järvenpintaa pitkin kaivausalueelle, raunion a itäpuolella olevalle maakivelle. Kai-

vauskiintopisteen korkeudeksi saatiin 110,16 m mpy.

IV.2. Kaivamis- ja purkamistekniikka

Pintaturve poistettiin lapioin jonka jälkeen pintataso kar-
toitettiin ja valokuvattiin (liite 4 , negat f.75422-28, kuva 3,
diat 17695-98). Pintatasossa oli havaittavissa nokimaa-alue
sekä irtokiviä tämän ympärillä ruudun B2 pohjoislaidalla. Nämä
olivat kohdalla, jota Paavo Rasinpuro osoitti pikkupoikana
kaivaneensa. Selvästi sekundaariset irtokivet poistettiin en-
nen ensimmäisen kaivauskerroksen aloittamista (liite 4 = pin-
tataso kartta, f. 75429-30, kuva 4, diat 17699-17700).

Raunio kaivettiin lastoin yksi kivikerros kerrallaan sekä li-
kimain vastaava syvyys maata itse raunio ulkopuolisella kai-
vausalueella, jonka jälkeen taso dokumentoitiin.

Näin edettiin steriiliin pohjamaahan (4. krs) asti, johon vielä
tehtiin lapioin koepistoja alempana mahdollisesti olevien löy-
tökerrosten havaitsemiseksi (liite 11). Mitään kulttuuriker-
rokseen viittaavaa ei kuitenkaan enää havaittu.

Kaivauksen jälkeen raunio pyrittiin ennallistamaan samanlaiseksi
kuin ennen kaivausta. Maanomistaja Aili Vuorion toivomuksesta
raunio peitettiin sammalilla.

IV.3. Dokumentointi

Kukin kaivaustaso piirrettiin ja vaaittiin sekä valokuvattiin
sekä mv- että dia-filmille ainakin päällmansuunnista. Mah-
dollisuutta valokuvaustornin käyttöön ei ollut.

Kaikkien löytöjen, lukuunottamatta osaa luista, koordinaatit ja
korkeudet mitattiin ja kullekin löydölle annettiin oma alanume-
ronsa. Löytöjen luetteloidisperuste on seuraava:

Löytöryhmät: 1)kupari tai pronssi, 2)rauta, 3)muu metalli, 4)hiomakivet tai kiviesineet, 5)luu- tai sarviesineet, 6)pii, 7)kvartsi, 8)luut, 9)näytteet.

Kussakin löytöryhmässä esineet ovat luetteloitu ruuduittain ja kerroksittain järjestyksessä: ruutu A1, 1.krs, 2.krs, jne, ruutu A2, 1. krs, 2.krs, jne...

Löytöryhmän, ruudun ja kerroksen sisällä esineet ovat järjestetty koordinaattien perusteella kasvavan x-koordinaatin mukaan. X-koordinaatit on mitattu ruudun eteläreunasta pohjoiseen ja y-koordinaatit ruudun länsireunasta itään. Löytöluetteloon on merkitty löytöjen absoluuttiset löytökorkeudet (m mpy).

Hiilinäytteet ovat luetteloitu alanumerolle :288, luettelo näytteistä kaivauskertomuksen liitteenä n:o 15 .

V Havainnot ja tulkinnot

V.1. Aikaisemmat löydöt

Syksyllä -87 Timo Sepänmaan ja Paavo Moilasan käydessä katsoomassa raunioita, löytyi Vuorioitten kesämökin ympäriltä, räystäätien alta, vastikään käännetyistä hiekkamaasta joukko kvartsi-iskoksia (KM 23786, 12kpl). Näiden kuuluminen samaan yhteyteen läheisten raunioiden kanssa ei ole varmaa, sillä Summasjärven rannoilta tunnetaan erityisen runsaasti kivikautisia, lähinnä Suomusjärven kulttuurin asuinpaikkoja.

V.2. Kaivaushavainnot

V.2.1. Raunio

Itse raunio hahmottuu parhaiten 1. ja 2. tason kartoissa, liitteet 5 ja 6 sekä näiden tasojen valokuvissa (f. 75442-75445, 75460-75464, kuvat 9,10,15. Muodoltaan raunio oli pyöreähkö, halkaisijaltaan n.2,5 m. Raunio koostui kivistä ja maasta. Kivet olivat pääasiassa pienehköjä, halkaisijaltaan alle 30 cm

ja olivat selvästi tulella halkeilleita ja rapautuneita.

1. kerroksessa maatyö oli lähes puhtaasta, vain lievästi noen-sekaista hiekkaa. Edelleen oli 1. kerroksessa raunion pohjois-laidalla alue erittäin puhtaasta, huuhtoutunutta hiekkaa (ruudun A2 lounaiskulma), joka vaikutti paikalle muualta tuodulta maalta. Varsinaisia rakenteita ei rauniossa ollut havaittavissa, mutta kiveyksen reuna oli selvimmin hahmotettavissa raunion etelä- ja itälaidoilla. (Ks. 1. tason kartta, liite 5 .)

1. kerroksessa vahvaa nokimaata oli ainoastaan raunion itälaidalla ja hieman tämän ulkopuolella. Vahvan nokimaan joutuminen itse raunion ulkopuolelle johtuu osittain siitä, että Paavo Rasinpuro lapsuudessaan oli tonkinut rauniota juuri tältä kohdasta. Toisaalta kivien irtonaisuuden ja maan sekoittuneisuuden ja "löysyyden" perusteella näyttäisi siltä, että Rasinpuron "kaivaus" ei olisi ulottunut edes 1. kaivaustasoon.

Hieman ennen ensimmäistä tasoa löytyivät em. nokialueelta mm. seuraavat löydöt (ruutu B2): KM 24340:18, kupari- tai pronssipellin suikale; :61, raudanpala, :62, rautainen ruodollinen keihäänkärki; :63, rautainen ruodollinen nuolenkärki. (f.75437-75441, kuvat 5-8, diat 17706-17709, liite 10 .) Edelleen ilmeisesti samaan kokonaisuuteen liittyen löytyi 2. kerroksesta nokimaasta, kiven alta, pronssiriipus (:24), f. 75457-58, kuva 13, diat 17725-27. Näiden esineiden löytyminen suppeahkolta alueelta (n.160x50 cm) ja likimain samalta tasolta, viittaavat kaivausjohtajan tulkinnan mukaan siihen, että ne ovat yhtäaikaisesti maahan laitettuja. Se että esineet löytyivät itse raunion ulkopuolelta voisi olla selitettävissä sillä, että ne ovat laitettu maahan raunion rakentamisen jälkeen. Tältä alueelta tai lähistöltä löytyi varsin niukasti palaneita tai palamattomia luita, joten

näitä löytöjä ei varmuudella voine pitää varsinaisina hauta-antimina. Vaikutti kuitenkin siltä, että ko. löytöta-
soa ei Paavo Rasinpuron "kaivaus" ollut sotkenut.

2. ja 3. kerroksessa raunion maatyte oli vahvaa, tiivistä nokimaata, jossa oli säilyneenä myös palamattomia luita sekä kalansuomuja.

Erilaisten raudan- ja kuparin- tai pronssinkappaleiden lisäksi rauniosta löytyi joitakin luu- tai sarviesineiden katkelmia sekä hiomakiviä (ks. löytöluettelo). Lisäksi löytyneistä piin-
kappaleista (86 kpl) valtaosa löytyi raunion alueelta.

Raunion keskustan tienoilta, pohjatasosta (=4. krs) löytyi pieni keskittymä palaneita luunpaloja (:277-284, 69 kpl, 27,1 g) joka kuitenkin tuntuisi liian vähäiseltä määrältä polttohau-
datun ihmisen jäännöksiksi.

V.2.2. Raunion ulkopuolinen kaivausalue

Ruutujen A1 ja A2 alueilla maa vaikutti varsin steriililtä ja kivet alkuperäiseltä luonnonkivikolta, ainoastaan ruutujen etelälaidalla oli raunioon liittyvää kiveystä ja nokimaata (ks. tasokartat). Löytöinä näiden ruutujen alueilta saatiin pääasiassa kvartsia, sekä lisäksi 6 kpl piitä, 4 kpl rautaa ja 4 kpl kupari- tai pronssilevyä (ks. löytöluettelo).

Ruutujen B1 ja B2 alueella oli 2. kerroksessa ohut, mutta paikoin voimakas nokimaakerros. Tältä nokimaa-alueelta löytyi viisi hiomakiveä sekä lisäksi joukko palamattomia luita, ks. liite =osakartta, välitaso 1/2, f. 75451, 75453-56, kuvat 11 ja 12, diat 17721-24. Tämän nokimaa-alueen selvärajaiset laikut ovat voineet syntyä siten, että esimerkiksi rauniota rakennettaessa alueelta poistettujen kivien jättämiin kuoppiin on myöhemmin huuhtoutunut nokea sekä puhtaampaa maata. Osakartan alueelta

löytyneet hioimet vaikuttivat kuitenkin paikalleen (tarkoituksellisesti) asetelluilta.

Ruudun B2 kaakkois- ja etelälaidalla oli 1. kerroksesta 4. kerrokseen asti ulottuva nokimaa-alue (ks. tasokartat). Tämän nokimaa-alueen liittyminen raunioon ja esihistoriallisuus on kyseenalainen, sillä noen ja hiilten joukossa oli runsaasti vain osittain hiiltynyttä puuta.

V.2.3. Löytöjen jakautuminen kaivausalueella

Kupari- tai pronssikappaleet keskittyivät selvästi raunion alueelle sekä tämän lähiympäristöön. Samoin oli asian laita raudanpalojen kohdalla, vaikka osa näistä on ilmeisen sekundaarisia rautanaulan katkelmia ja hevosenkenkänauloja. Hiomakiviä tai näiden katkelmia sekä yksi mahdollinen löytyi ruutujen B1 ja B2 alueilta sekä raunion reunalta, että ulkopuolelta.

Pii-iskokset keskittyivät varsin selvästi raunion alueelle sekä tämän eteläpuoliselle nokimaa-alueelle. Kaikki pii-iskokset vaikuttivat tuluspiiltä. Palanutta, osittain palanutta ja palamatonta luuta löytyi pääasiallisesti raunion alueelta, mutta myös tämän eteläpuolelta nokimaa-alueilta.

Kvartsi-iskosten levintä kaivausalueella oli melko tasainen, jonka perusteella voisi iskosten olettaa joutuneen paikalleen jo ennen raunion rakentamista.

Tarkemmat tiedot löydöistä sekä näiden koordinaatit löytöluettelossa.

V.3. Yhteenveto

Löytöjen perusteella raunio voidaan alustavasti ajoittaa vain rautakautiseksi, sillä esineille ei tunneta selviä vastineita muualta. Varmuudella kysymyksessä ei myöskään ole hauta, sillä varmoja ihmisen luita (palaneita tai palamattomia) ei löytynyt

eikä luita kaivauskertomusta tehtäessä ollut analysoitu. Lähimmät vastineet rauniolle sekä rakenteen että löytöjen osalta kaivausjohtaja tuntee Pihtiputaan Majakaarteesta (ks. V. Luho: Riemenschneider; FM 1966). Majakaarten rauniot Luho ajoitti varovasti joko kansainvaellus- tai historialliseen aikaan eikä pitänyt näitä hautoina.

Ruudun B2 2. ja 3. kerroksesta otetuista nokimaanäytteistä etsi Terttu Lempiäinen Turun Yliopiston biologian laitokselta makrosubfossiileita, löytäen ainoastaan puuhiiltä. Tämän perusteella kyseessä ei liene maataloutta harjoittaneen väestön jättämä muinaisjäännös.

Turussa 8.5.-89



Timo Sepänmaa, fil.yo.

kaivausjohtaja



Janne Vilkkuna, intendentti

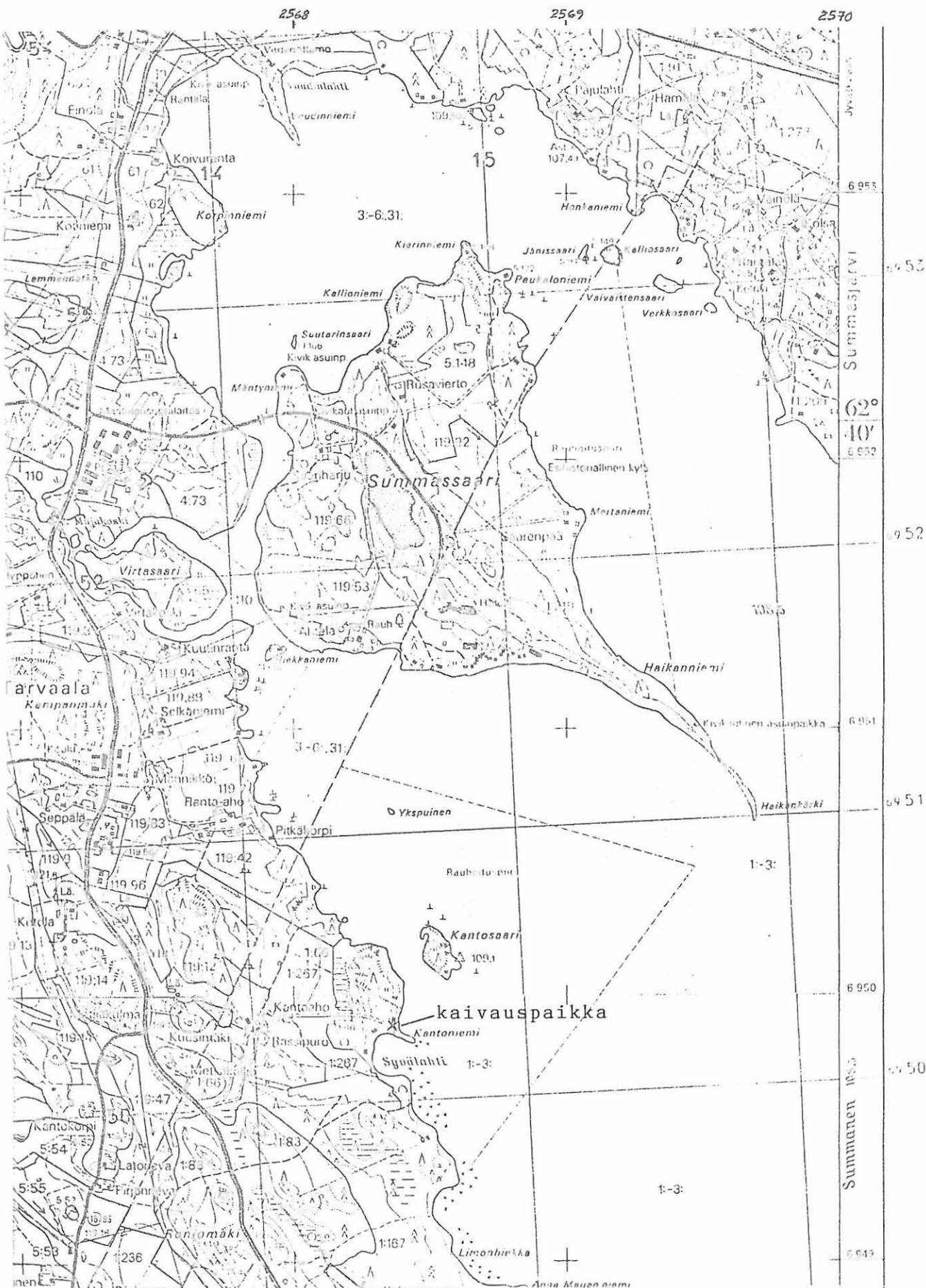
vast. valvoja

SAARIJÄRVI, Summasjärvi, Kantoniemi -88

1976/1

Kaivauspaikan sijainti peruskartalla

Pk:t 2243 09 PAJUPURO ja 2244 07 SAARIJÄRVI; Mk 1:20 000



PK 2244 07 SAARIJÄRVI

PK 2243 09 PAJUPURO

SAARIJÄRVI, Summasjärvi, Kantoniemi, Raunio B

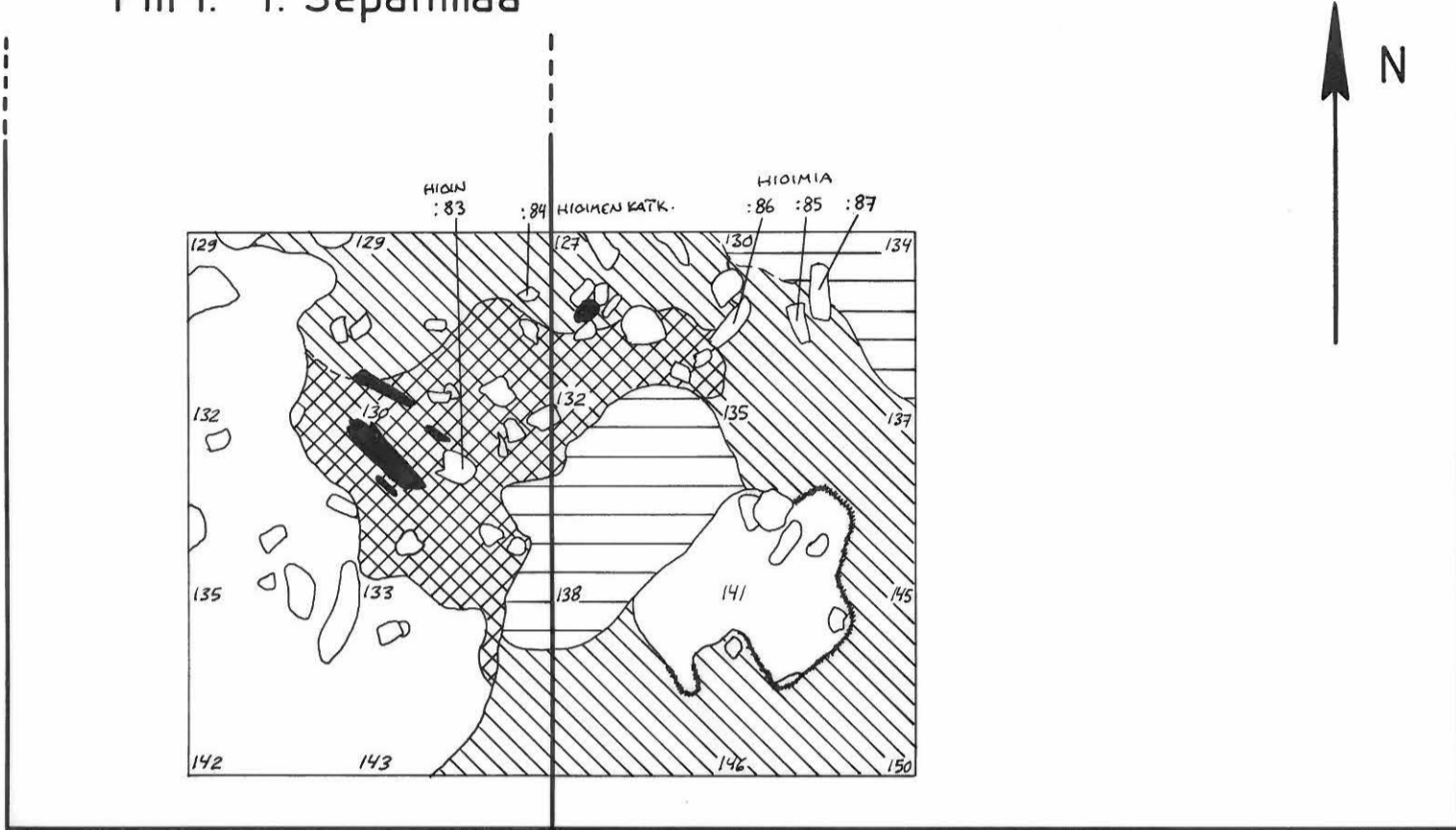
T. Sepänmaa 1988

Osakartta, välitaso 1/2

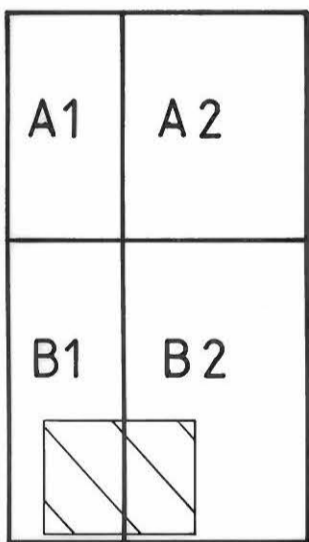
Nokimaa-alue, (hioimet KM 24340:83-87)

Mk 1:20, Kp 110,16 m mpy, Tk 111,57 m mpy

Piirt. T. Sepänmaa



Osakartan sijainti:



-  hiekka
-  noensek. hiekka
-  nokimaa
-  kellertävä hiekka
-  osittain palanut luu
-  nokijuova
-  kivi

B1: x= 15-165, y=50-150

B2: x= 15-165, y= 0-100

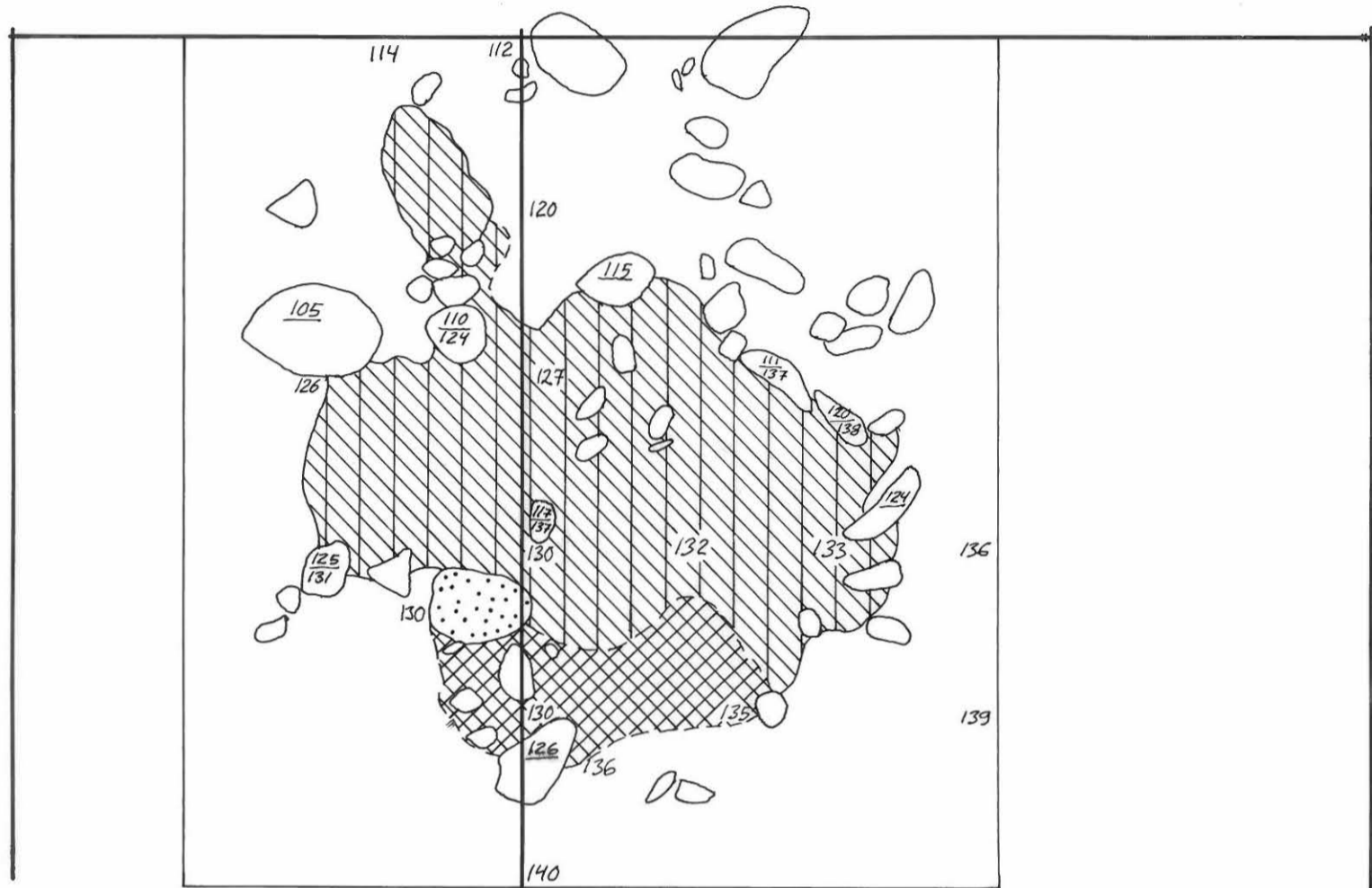
SAARIJÄRVI, Summasjärvi, Kantoniemi, Raunio B

T. Sepänmaa 1988

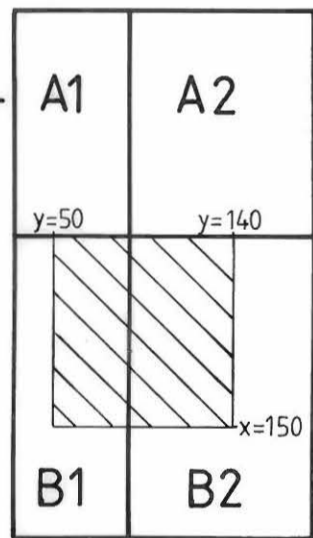
Osakartta, välitaso 3/4, nokimaa-alue


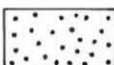



Mk 1:20, Kp 110,16 m mpy, Tk 111,57 m mpy

Piirt. T. Sepänmaa



Osakar-
tan sij:



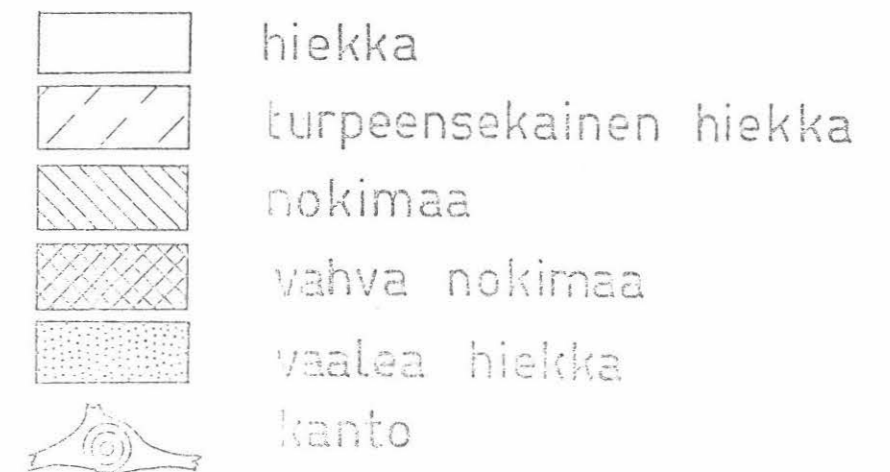
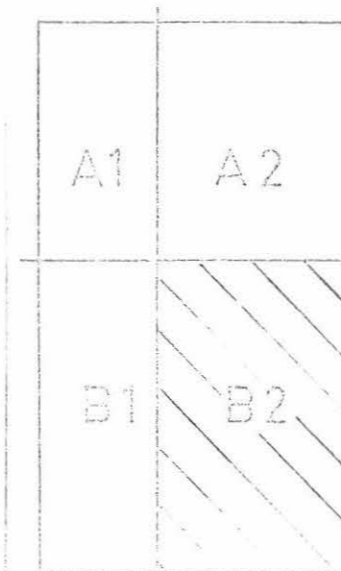
-  hiekka
-  karkea hiekka
-  ruskea noensek. hiekka
-  nokimaa
-  kivi

Saarijärvi, Kantoniemi -88

Ruutu B2, 1. krs, löytötaso

Mk 1:20, Kp 110,16 m mpy, Tk 111,57 m mpy

(tehty 1. tason kartan, valokuvien ja kenttämuistiinpanojen pohjalta)



KM 24340:

18, kupari- tai pronssilevyn suikale

24, pronssihiipus; 2. kerroksesta, kiven alta

61, raudanpala

62, rautainen ruodollinen keihäänkärki

63, rautainen ruodollinen nuolenkärki, katkennut

SAARIJÄRVI, Kantoniemi 1988

Luettelo mv-negatiiveista:

ff. 75415-75475

Filmit: Kodak TMY 5053 (ff. 75415-75451),

Kodak TMX 5052 (ff. 75452-75475).

Kuvaajat: Timo Sepänmaa (TS) ja Erja Hirvonen (EH).

nega n:o	kuva n:o	kuv.pvm.	kuvaaja	aihe
75415		21.6.-88	TS	Yleiskuva. Röykkiö b ennen kaivausta. Taustalla Vuorion kesämökki. N.
75416		"	"	Sama. NE.
75417	1	"	"	Sama. W.
75418		"	"	Yleiskuva. Etualalla sammal- ten peitossa röykkiö b, taustalla saunan vasemmalla puolella häämöttää röykkiö a. SE.
75419		"	"	Yleiskuva. Etualalla röykkiö a, taustalla Kantoniemi. SE.
75420	2	"	"	Yleiskuva. Etualalla röykkiö a, taustalla häämöttää röykkiö b. Vasemmalla saunan nurkka. NW.
75421		"	"	Yleiskuva. Röykkiö a. E.
75422		23.6.	"	Kaivausalue (röykkiö b) pin- tamaan poiston jälkeen. N.
75423	3	"	"	Sama. W.
75424		"	"	Sama. S.
75425		"	"	Sama. E.
75426		"	"	Sama. NE.
75427		"	"	Sama. N.
75428		"	"	Sama. NW.

nega n:o	kuva n:o	kuv.pvm.	kuvaaja	aihe
75429	4	27.6.-88	TS	Röykkiö b. Pintamaan poiston jälkeen sekundaariset irto- kivet poistettu ruutujen A2 ja B2 rajalta. N.
75430	"	"	"	Sama. W.
75431	"	"	"	Ruutu A2, 1. krs. Kuparin tai pronssin kappale (KM 24340: 1). Lähikuva.
75432	"	"	"	Sama. Yleiskuva. Tärähtänyt.
75433	"	"	"	Ruutu A2, 1. krs. Kuparin tai pronssin kappale (KM 24340:2). Lähikuva. Epätarkka.
75434	"	"	"	Sama. Yleiskuva. SW.
75435	"	"	"	Ruutu A2, 1. krs. Kupari- tai pronssilevyä (KM 24340:3), mahdollisesti kuparikattilan kappale. Yleiskuva.
75436	"	"	"	Sama. Lähikuva.
75437	"	28.6.	"	Ruutu B2, 1. krs. Löytötaso. Vasemmalta oikealle: KM 24340: 18, kuparia tai pronssia; :61, raudanpala; :62, raut. keihäänkärki; :63, raut. nuolenkärki. Yleiskuva.
75438	5	"	"	Sama. Lähikuva.
75439	6	"	"	Ruutu B2, 1. krs. Rautainen nuolenkärki (KM 24340:63). Lähikuva.
75440	7	"	"	Ruutu B2, 1. krs. Rautainen keihäänkärki (KM 24340:62). Lähikuva.

nega n:o	kuva n:o	kuv.pvm.	kuvaaja	aihe
75441	8	28.6.-88	TS	Ruutu B2, 1. krs. Vas. kuparin tai pronssinpala (KM 24340:18), oik. raudanpala (:61). Lähikuva.
75442	9	29.6.	"	1. taso. N.
75443	10	"	"	Sama. W.
75444		"	"	Sama. S.
75445		"	"	Sama. E.
75446		"	"	Ruutu B1, 1.taso (=2. krs.). Kuparin tai pronssinpala (KM 24340:6). Yleiskuva.
75447		"	"	Sama. Lähikuva.
75448		"	"	Ruutu B2, 1. taso (=2. krs.). Raudanpaloja 2 kpl: vas. KM 24340:71, mahdoll. nuolenkärjen (:63) kärkikatkelma; oik. :72, raudanpala. Yleiskuva.
75449		"	"	Sama. Lähikuva.
75450		5.7.	EH	Ruutu A2, 2. krs. Kvartsikeskittymä (KM 24340:201). Yleiskuva. Ylivalottunut.
75451	11	"	TS	Ruutu B2, 2. krs. Hiomakiviä 3 kpl: vas. KM 24340:86; kesk. :85; oik. :87. Yleiskuva. (Mittanauhan kärki os. pohj.)
75452		"	"	Työkuva. Vas. Vesa Laulumaa, Erja Hirvonen, takana Paavo Moilanen.

nega n:o	kuva n:o	kuv.pvm.	kuvaaja	aihe
75453		5.7.-88	TS	Ruutu B1, 2. krs. Nokimaa- alue. Kesk. ja ylh. osittain palaneita luita (KM 24340: 249 ja :250) sekä kesk. oik. hiomakivi (:83). Mittanauhan kärki os. pohj.
75454		"	"	Ruudut B1 ja B2, 2. krs. Noki- maa-alue. Yleiskuva. N.
75455	12	"	"	Sama. S.
75456		"	"	Ruutu B2, 2. krs. Nokimaa- alue. Kesk. vas. osittain palaneita luita (KM 24340:261 ja :262). Kesk. vas ja ylh. piikappaleita. Mittan. kärki N.
75457		"	"	Ruutu B2, 2. krs. Pronssi- riipus (KM 24340:24). Yleis- kuva. Tärähtänyt.
75458	13	"	"	Sama. Lähikuva.
75459	14	6.7.	"	Ruutu B2, 2. krs. Kivitaltta tai hiomakivi (KM 24340:89) ja oik. puol. hiomakivi (:96).
75460		"	"	2. taso. N.
75461		"	"	Sama. W.
75462		"	"	Sama. W.
75463		"	"	Sama. S.
75464	15	"	"	Sama. E.

nega n:o	kuva n:o	kuv.pvm.	kuvaaja	aihe
75465		7.7.-88	TS	Ruutu B1, 3. krs. Kupari- tai pronssipeltiä, 3 kpl. Vas. KM 24340:12, kesk. :11 ja oik. :9. Yleiskuva.
75466	16	"	"	Ruutu B1, 3. krs. Taivutel- tua kupari- tai pronssilevyä. (KM 24340:9.) Lähikuva.
75467		"	"	Ruutu B1, 3. krs. Ylh. oik. hevosenkenkänaula (?) KM 24340: 52. Yleiskuva.
75468		"	"	3. taso. N.
75469		"	"	Sama. WSW.
75470		"	"	Sama. S.
75471	17	"	"	Sama. E.
75472	18	13.7.	"	4. krs. Nokimaan pohja. E.
75473		"	"	Sama. N.
75474		14.6.	"	Röykkiö kaivauksen jälkeen ennallistettuna. Peitetty maanomistajan toivomuksesta sammalilla. N.
75475		"	"	Sama. WNW.

Saarijärvi, Kantoniemi -88

Luettelo diakuvista:

Diat 17686-17741. -17740

Kuvaaja: Timo Sepänmaa ja Erja Hirvonen (EH)

Filmi: Fuji-RD

n:o	aihe
17686	Röykkiö b. N.
17687	Sama. NE.
17688	Sama. W.
17689	Röykkiö a. S.
17690	Sama. W.
17691	Sama. NW.
17692	Kantoniemi. SE.
17693	Röykkiö b. Kaivausalue paalutettuna. N.
17694	Sama. NW.
17695	Kaivausalue pintamaan poiston jälkeen. N.
17696	Sama. W.
17697	Sama. S.
17698	Sama. SE.
17699	Kaivausalue pintamaan ja sekundaaristen irtokivien poiston jälkeen. N.
17700	Sama. W.
17701	Ruutu A2, 1.kerros. Kuparia tai pronssia (KM 24340:1). Lähikuva.
17702	Sama. Yleiskuva.
17703	Ruutu A2, 1. krs. Kuparia tai pronssia (KM 24340:2). Lähikuva.
17704	Sama. Yleiskuva.

n:o	aihe
17705	Ruutu A2, 1. krs. Kupari- tai pronssilevyä (KM 24340:3). Yleiskuva.
17706	Ruutu B2, 1. krs. Löytötaso. Vasemmalta oikealle: KM 24340:18, kuparia tai pronssia, :61, raudanpala; :62, rautainen keihäänkärki; :63, rautainen nuolenkärki.
17707	Ruutu B2, 1. krs. Vas. KM 24340:18, kuparia tai pronssia; oik. :61, raudanpala. Lähikuva.
17708	Ruutu B2, 1. krs. KM 24340:62, rautainen keihäänkärki. Lähikuva.
17709	Ruutu B2, 1. krs. KM 24340:63, rautainen nuolenkärki. Katkennut. Lähikuva.
17710	1. taso. N.
17711	Sama. W.
17712	Sama. S.
17713	Sama. E.
17714	Ruutu B1, 1. taso = 2. kerros. KM 24340:6, kuparin- tai pronssinpala. Yleiskuva.
17715	Sama. Lähikuva.
17716	Ruutu B2, 1. taso = 2. krs. KM 24340:71, mahdoll. nuolenkärjen kärkikappale; oik. :72, raudanpala. Ylival.
17717	Sama.
17718	Ruutu A2, 2. krs. Kvartsikeskittymä (KM 24340:201). Lähikuva. Kuv. EH. Ylival. E.
17719	Sama. Yleiskuva. Kuv. EH. Ylival. N.
17720	Sama. " " " E.
17721	Ruudut B1 ja B2, 2. krs. Nokimaa-alue. Hioimia. Ylival.
17722	Ruutu B1, 2. krs. Nokimaa-alue. Luita ja hioin. "
17723	Ruutu B2, 2. krs. Nokimaa-alue. Hioimet KM 24340:85-:87. Ylival.

n:o	aihe
17724	Ruutu B2, 2. krs. Nokimaa-alue. Luita (KM 24340:249- :250), hiomakivi :83. Ylival.
17725	Ruutu B2, 2. krs. Pronssiriipus (KM 24340:24). Yleis- kuva. Ylival.
17726	Sama. Yleiskuva.
17727	Sama. Lähikuva.
17728	Ruutu B2, 2. krs. Kivitaltta tai hiomakivi (KM 24340:89) ja tämän oik. puol. hiomakivi (:96).
17729	2. taso. N.
17730	Sama. W.
17731	Sama. S.
17732	Sama. E.
17733	Ruutu B1, 3. krs. Kuparin tai pronssin paloja, 3 kpl. Vas. KM24340:12, kesk. :11, oik. :9.
17734	Ruutu B1, 3. krs. Taivuteltua kupari- tai pronssilevyä (KM 24340:9). Lähikuva.
17735	Ruutu B1, 3. krs. Kuparia tai pronssia ja piitä.
17736	Sama.
17737	3. taso. N.
17738	Sama. W. Ylival.
17739	Sama. E.
17740	4. krs. Nokimaan pohja. E.
17741	Sama. N.
17742	KATVAUSALUE PEITETTYNÄ
17743	SAMA .



f. 75417, kuva 1. Røykkiö ennen kaivausta. W.



f. 75420, kuva 2. Yleiskuva. Etualalla røykkiö a, taustalla (tutkittava) røykkiö b. Vas. saunan nurkka. NW.



f. 75423, kuva 3. Kaivausalue (röykkiö b) pintamaan poiston jälkeen. W.



f. 75429, kuva 4. Röykkiö b. Pintamaan poiston jälkeen sekundaariset irtokivet poistettu ruutujen A2 ja B2 rajalta. N.



f. 75438, kuva 5. Ruutu B2, 1. kerros. Löytötaso. Vasemmalta: KM 24340:18, kuparia tai pronssia; :61, raudanpala; :62, rautainen keihäänkärki; :63, rautainen nuolenkärki.



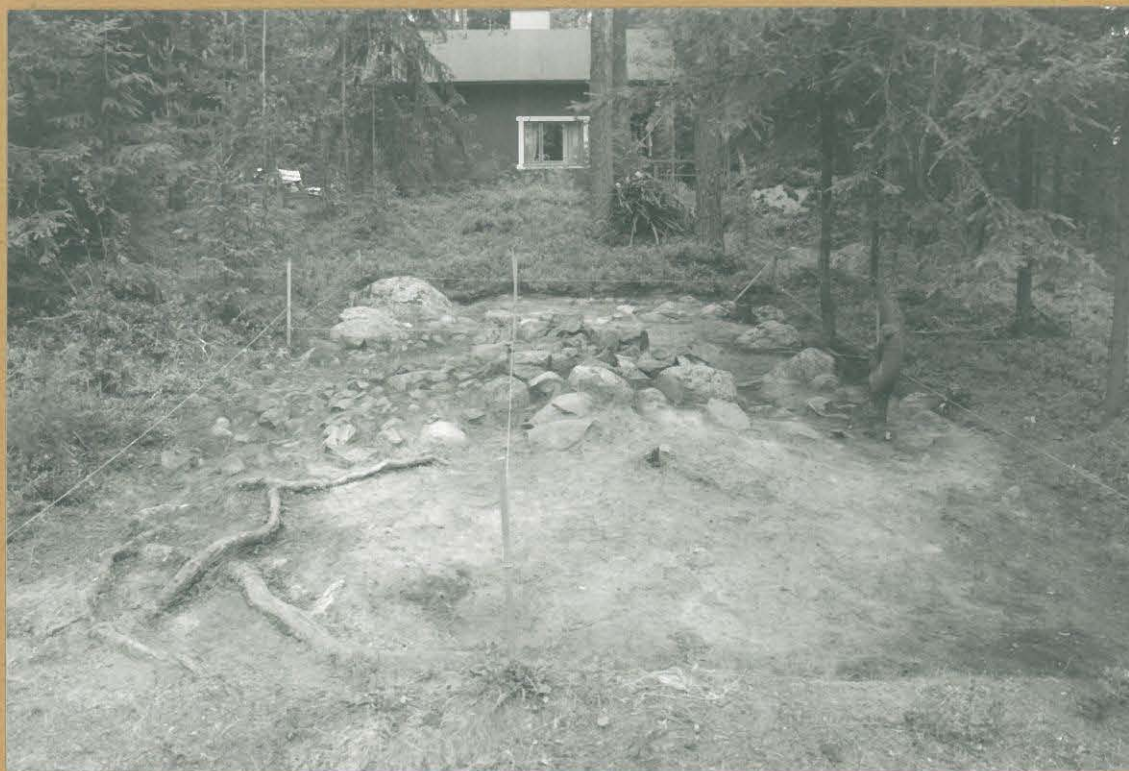
f. 75439, kuva 6. Ruutu B2, 1. kerros. Rautainen nuolenkärki (KM 24340:63). Lähikuva



f. 75440, kuva 7. Ruutu B2, 1. kerros. Rautainen keihäänkärki (KM 24340:62). Lähikuva.



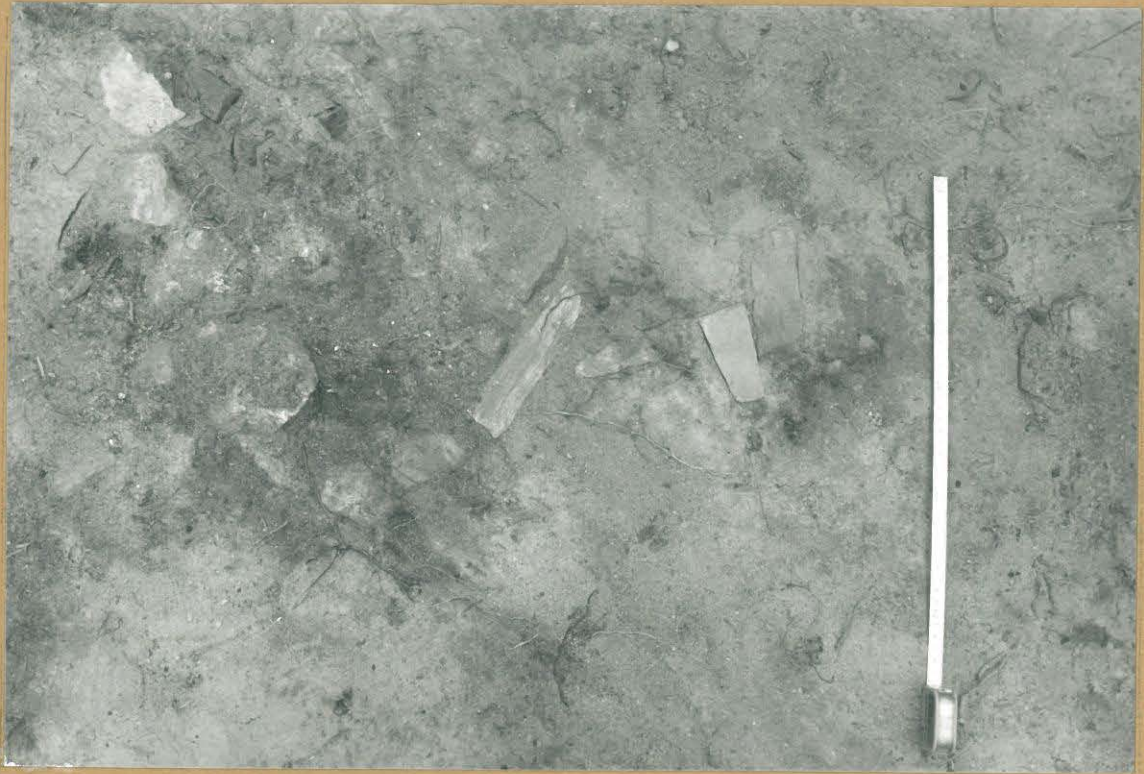
f. 75441, kuva 8. Ruutu B2, 1. kerros. Vas. kuparin- tai pronssinpala (KM 24340:18), oik. raudanpala (:61). Lähikuva.



f. 75442, kuva 9. 1. taso. N.



f. 75443, kuva 10. 1. taso. W.



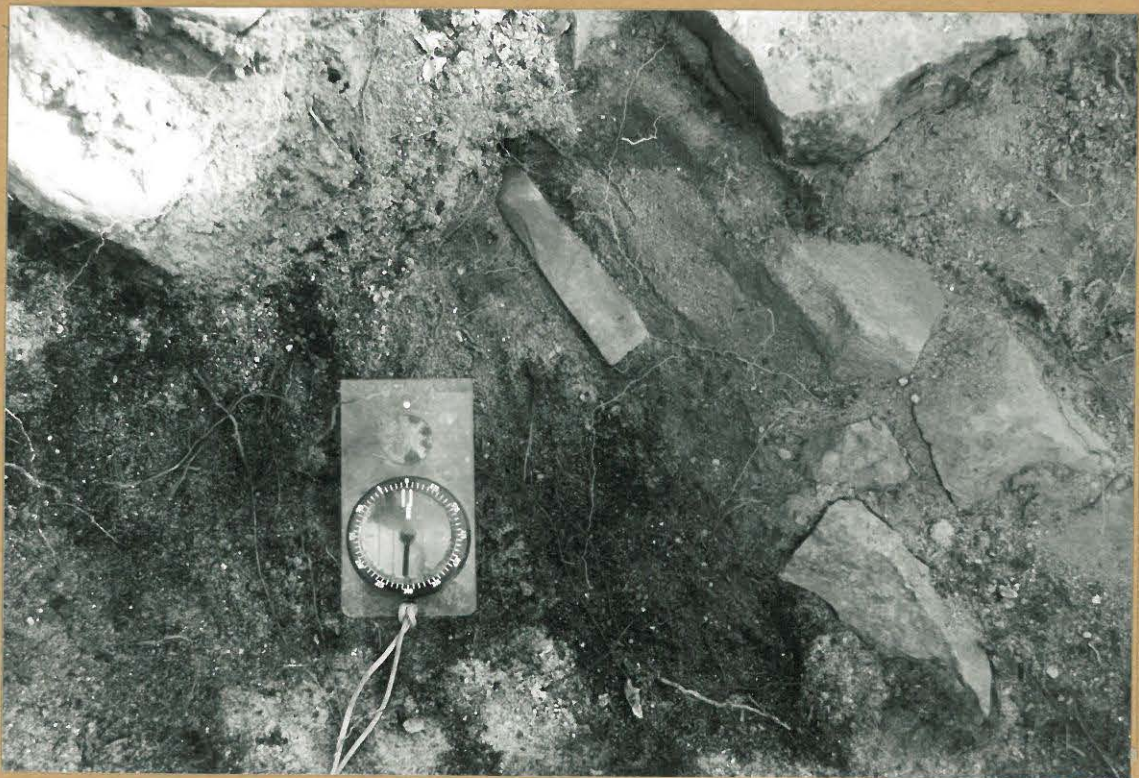
f. 75451, kuva 11. Ruutu B2, 2. kerros. Hiomakiviä 3 kpl.
Vasemmalta KM 24340:86, :85, :87. Mittanauhan kärki os. pohj.



f. 75455, kuva 12. Ruudut B1 (oik.) ja B2 (vas.), 2. kerros.
Nokimaa-alue. Pohjoinen alareunassa.



f. 75458, kuva 13. Ruutu B2, 2. kerros. Pronssiriipus
(KM 24340:24). Lähikuva.



f. 75459, kuva 14. Ruutu B2, 2. kerros. Kivitaltta tai hiomakivi (KM 24340:89) kesk. ylh. ja tämän oik. puol. hiomakivi (:96).



f. 75464, kuva 15. 2. taso. N.



f. 75466, kuva 16. Ruutu B1, 3. krs. Taivuteltua kupari- tai pronssilevyä (KM 24340:9). Lähikuva.



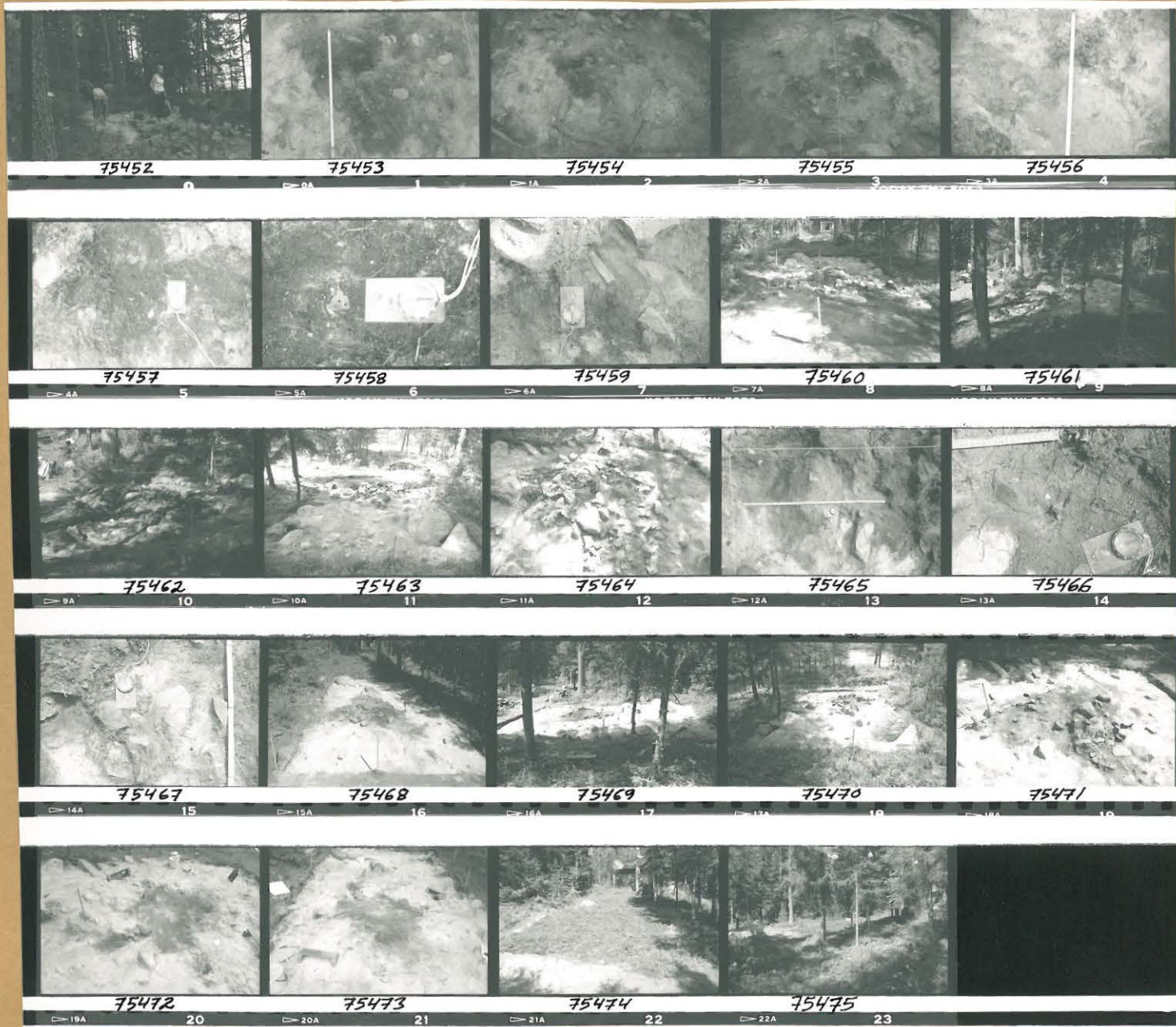
f. 75471, kuva 17. 3. taso. E.



f. 75472, kuva 18. 4. kerros. Nokimaan pohja. E.

Saarijärvi, Kantoniemi -88

Pinnakkaisvedos negatiiveista ff. 75452-75475.



Saarijärvi, Kantoniemi -88

Luettelo hiilinäytteistä (KM 24340:288):

Ruutu	krs	x	y	z	paino	huom.
A2	1.	90	56	110,64-	,68	kuparin/pr. :2 alta
* B1	1.	80-100	100-120	110,26-	,31	
B1	3.	298-302	96-103	110,40		nokimaata ja hiilenmuruja kup/pr. :9 si- säältä
B2	2.	177-203	16-38	110,36-	,40	
* B2	2.	239-250	103-123	110,29-	,33	pr.riipuksen :24 alta
B2	3.	234-245	93-107	110,27-	,33	
B2	4.	190-199	30-39	110,17-	,20	
B2	4.	220-225	16-20	110,23		1 kpl
* B2	4.	255-265	67-80	110,25-	,31	
B2	4.	308-328	55-69	110,37-	,40	

* merkityt J. Vilkuna toimittanut radiohiilianal. syks. -88